

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۶/۰۱/۱۲

نویسنده: ن. جلیل زاد

ایران در آستانه یک دگرگونی تاریخی

تحلیلی از اعتراضات، جامعه، جهان و آینده رژیم
تحلیل مفهومی، چندلایه از وضعیت کنونی ایران
اعتراضات و خیزش‌های مردمی به چه می‌انجامد؟
اعتراضات اخیر ایران، که از اواخر دسامبر ۲۰۲۵ آغاز شد،
گسترده ترین موج ناراضیاتی از سال ۲۰۲۲ تاکنون است. این
اعتراضات ابتدا اقتصادی بود، سقوط ارزش ریال، تورم بالای
۴۸٪ و فروپاشی معیشت مردم، اما خیلی سریع به اعتراضات
سیاسی و ضدسیستمی تبدیل شد.
گزارش‌ها نشان می‌دهد که این خیزش‌ها ضدسیستمی، گسترده و
بدون رهبری واحد هستند و در بیش از ۱۸۰ شهر جریان دارند.
این یعنی اعتراضات نه یک موج گذرا، بلکه نشانه یک بحران
ساختاری است.

افکار عمومی جهانی چه می‌گوید؟

افکار عمومی جهانی، به خصوص در رسانه‌های بین‌المللی، این
اعتراضات را نتیجه مستقیم فروپاشی اقتصادی، سوءمدیریت، فساد
و سرکوب می‌دانند. تحلیل‌ها تأکید می‌کنند که این خیزش‌ها
«داخلی» و «مردم‌محور» هستند، نه محصول نیروهای خارجی

در سطح جهانی، همدلی با مردم ایران بسیار گسترده است، به خصوص پس از قطع اینترنت و گزارش‌های مربوط
به سرکوب شدید.

موقف امریکا و اتحادیه اروپا چیست؟

ایالات متحده و اروپا در موضع‌گیری‌های خود چند نکته را برجسته کرده‌اند:

محکومیت سرکوب

حمایت لفظی از معترضان

فشار دیپلماتیک و تحریم‌های جدید

رئیس‌جمهور امریکا هشدار داده که اگر حکومت ایران معترضان را به‌طور گسترده بکشد، امریکا «به کمک مردم
خواهد آمد». این موضع‌گیری‌ها بیشتر بازدارنده است تا برنامه‌ریزی برای مداخله مستقیم. اروپا نیز سرکوب را
محکوم کرده، اما در عمل محتاطانه رفتار می‌کند و بیشتر بر فشار سیاسی و حقوق بشری تمرکز دارد.

آیا امریکا و اروپا مصمم به سرنگونی رژیم هستند؟

هیچ نشانه قطعی وجود ندارد که امریکا یا اروپا به طور رسمی خواهان سرنگونی رژیم باشند. تحلیل‌ها نشان می‌دهد
که سیاست غرب ترکیبی از:

فشار اقتصادی

بازدارندگی نظامی

حمایت از حقوق بشر

است، اما نه برنامه مستقیم برای تغییر رژیم.

وعده‌های کمک نیز عمدتاً سیاسی و رسانه‌ای بوده‌اند، نه عملیاتی.

آلترناتیف رژیم از نظر مردم و جهان چیست؟

د پانو شمیره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په څیر و لولئ

طبق تحلیل‌ها:

اعتراضات رهبر واحد ندارند. شعارهای طرفدار رضا پهلوی در برخی شهرها دیده شده، اما حمایت از او یکدست و سراسری نیست و بیشتر رسانه‌ای است تا سازمان‌یافته. بسیاری از معترضان خواهان یک نظام سکولار، دموکراتیک و غیرایدئولوژیک هستند، اما هنوز آلترناتیف مشخصی شکل نگرفته است.

رژیم ایران در چه موقعیتی قرار دارد؟

تحلیل‌ها نشان می‌دهد که رژیم در ضعیف‌ترین موقعیت تاریخی خود قرار دارد:

بحران اقتصادی بی‌سابقه

انزوای بین‌المللی

فشارهای نظامی و تحریم‌ها

فرسایش مشروعیت

خشم عمومی گسترده

با این حال، رژیم هنوز توان سرکوب قابل‌توجهی دارد و سپاه پاسداران و نیروهای امنیتی اعلام کرده‌اند که امنیت خط سرخ است.

قطع اینترنت چه تأثیری دارد؟

قطع اینترنت: هماهنگی معترضان را دشوار می‌کند اطلاعات را از جهان پنهان می‌کند اما در عین حال باعث افزایش خشم عمومی می‌شود

و رسانه‌های خارج‌نشین همچنان تصاویر را دریافت می‌کنند.

آینده رژیم با توجه به قرائن چیست؟

چند تحلیل معتبر می‌گویند:

رژیم در سال ۲۰۲۶ با سخت‌ترین سال تاریخ خود روبه‌روست. برخی تحلیل‌ها حتی می‌گویند «هیچ سناریویی وجود ندارد که رژیم با قدرت کامل از ۲۰۲۶ عبور کند».

فشارهای اقتصادی، نظامی و اجتماعی هم‌زمان شده‌اند و این وضعیت بی‌سابقه است.

آیا سقوط رژیم به نفع منطقه و جهان است؟

تحلیل‌ها نشان می‌دهد: سقوط رژیم می‌تواند شبکه‌ی نیابتی ایران در منطقه را تضعیف کند اما خلأ قدرت نیز می‌تواند خطرناک باشد. جهان خواهان ثبات است، نه هرج و مرج بنابراین نگاه جهانی‌تریکی از امید و نگرانی است.

آیا مردم توان واژگونی رژیم را دارند؟

موج اعتراضات بسیار گسترده است، اما:

رژیم هنوز ابزار سرکوب دارد

اعتراضات رهبری واحد ندارند

و ساختار امنیتی هنوز منسجم است

با این حال، تحلیل‌ها تأکید می‌کنند که توان مردم برای فرسایش رژیم بسیار بالا رفته است.

آیا آلترناتیف رژیم پسر شاه سابق خواهد بود؟

طبق داده‌ها:

شعارهای طرفدار رضا پهلوی وجود دارد

اما حمایت از او یکدست، سازمان‌یافته یا سراسری نیست و بسیاری از معترضان خواهان جمهوری سکولار هستند، نه بازگشت سلطنت.

واپسین حرف

ایران امروز در نقطه‌ای ایستاده که شاید بتوان آن را «آستانه‌ی یک دگرگونی تاریخی» نامید. مردم خسته‌اند، اقتصاد فروپاشیده، مشروعیت سیاسی فرسوده، و جهان نگران.

اما در دل این تاریکی، یک حقیقت روشن است: جامعه‌ی ایران زنده است.

اعتراضات، هرچند سرکوب می‌شوند، اما خاموش نمی‌شوند.

نسل جوان، آگاه و بی‌هراس، آینده‌ای می‌خواهد که در آن کرامت انسانی، آزادی و عدالت ارزش‌های واقعی باشند.

هیچ‌کس نمی‌تواند آینده را دقیق پیش‌بینی کند، اما قرائن نشان می‌دهد که ایران در مسیر تغییر قرار گرفته است، تغییری که شاید زمان ببرد، اما اجتناب‌ناپذیر است.

آرشیف: مطالب نشر شده ن. جلیل زاد